

אמר רב קדירות בפסח ישברו –

רב ruled that on פסח the pots should be broken

OVERVIEW

רב ruled that earthenware pots in which חמץ was cooked/baked (even before פסח) need to be broken and may not be used. The (walls of the) pots absorbed חמץ and if they will be used again, the pots will expel the absorbed חמץ into the food.¹ The pots cannot even be used after פסח for רב maintains that חמץ is אסור even זמנו לאחר like יהודה ר'. Our תוספות discusses the issue of לפגם.²

בפרק בתרא דמסכת עבודה זרה (דף סח, ב ושם) גבי עכברא בשיכרא -

In the last פרק of מסכת ע"ז regarding the case of a mouse that fell into beer, where רב ruled that the beer is אסור because the mouse gave a flavor into the beer -

מספקא ליה אי קסבר רב נותן טעם לפגם אסור או מותר ועכברא בשיכרא אשבוחי משבח -
was unsure whether רב maintains לפגם טעם is אסור, and that is why the beer is אסור, or whether רב maintains נטל"פ מותר and the reason the beer is אסור is because the mouse improves the taste of the beer (so it is not a נטל"פ) –

responds to the anticipated difficulty:

ואי סבירא ליה מותר³ אפילו הכי קאמר הכא שפיר ישברו -

And even if רב maintains that נטל"פ מותר, nevertheless רב can still rightfully state here that the pots should be broken -

דנותן טעם לפגם דוקא בדיעבד שרי אבל לכתחלה אסור⁴ -

Because נטל"פ is permitted only בדיעבד, however initially it is forbidden to insert even a טעם פגום דאיסור into היתר. The reason why it is לכתחלה -

דגזרינן שאינו בת יומא אטו בת יומא -

For we make a decree to forbid cooking with an אינו בת יומא (which is נטל"פ) on

¹ These earthenware pots cannot be 'kashered', for the תורה testifies that the absorption of a כלי חרס can never be completely expelled. See זכא, which reads ויקרא (צו) זכא. See (גמ' ותוס') on the עמוד ב'.

² Any absorbed חמץ that the pots will expel (a day after it was absorbed [this is referred to as an אינו בת יומא]) will give a bad taste (טעם פגום) into whatever it is expelled. There is a discussion whether לפגם טעם נותן is אסור or מותר. See ד"ה אמר רב here רש"י.

³ If we assume that רב maintains נטל"פ מותר, why should the קדירות be broken, let us use them (after פסח) since it will only expel a טעם פגום which is מותר.

⁴ Once a person (unwittingly) cooked with a pot (which is an אינו בת יומא) that is לכתחלה נטל"פ, the food is מותר. However one is forbidden to cook with a pot in which איסור was absorbed even if it is a נטל"פ. Therefore we cannot cook with these pots and so קדירות בפסח ישברו. See 'Thinking it over' # 1. However in the case of עכברא בשיכרא it was בדיעבד, therefore if נטל"פ מותר the beer would be מותר (assuming that an עכברא בשיכרא).

account that we may then cook with a **בת יומא** which is נותן טעם לשבח and makes the food in the pot אסור.

גמרא and our עכברא בשיכרא offers another distinction between the case of

ועוד⁵ דהתם שרי⁶ לפי שפוגם טעמו כמו שהוא בעין -

And additionally there by עכברא בשיכרא **it is permitted because the taste of the** שכר, **as it is visible, inherently spoils** the שכר -

אבל הכא אינו פוגם אלא מחמת ששה⁷ בדופני הכלי:

However here by the חמץ which is absorbed in the pots, **it spoils** the contents of whatever we cook in the pot, **only because it remained in the walls of the vessel**, but not because the חמץ is inherently פוגם.

SUMMARY

can maintain נטל"פ מותר and nevertheless state that ישרו either because נטל"פ is only מותר (because we are גוזר), or only something which is פוגם בעין but not if it is פוגם because it was ששה.

THINKING IT OVER

1. Previously stated⁸ that if we would be required to break the oven (since it was heated with (איסורי הנאה) that would be considered בדיעבד. Why here (where we are required to break to pots) is it not also considered בדיעבד?⁹

2. What advantage is there in תוספות first answer over the second answer?

3. According to תוספות second answer, by נטל"פ בעין, is it permitted to cook with this הפגום even לכתחלה?¹⁰

⁵ may be unsatisfied with the first answer, since here by פסח all the pots after פסח are בני יומו, so why should we be גוזר by יומו of בני יומו, since it is highly unlikely to have a בני יומו after פסח.

⁶ may have permitted it if נותן טעם לפגם and the שכר is פוגם עכברא. In fact however רב prohibited the שכר, עכברא בשיכרא אשבוחי משבח because he nevertheless prohibited it because נטל"פ מותר רב maintains that.

⁷ differentiates between a 'strong' נטל"פ where the דבר האסור on its own is פוגם (like the בשיכרא) in which case it is מותר; however if the דבר האסור itself is not פוגם (like חמץ), the נטל"פ is only because it was absorbed בדופני הקדירה for a מעת לעת, it is אסור, for this is a 'weak' נטל"פ.

⁸ כו, ב תוד"ה בין (הא').

⁹ See גליון מהרש"א יו"ד סי' קמ"ב על הש"ך סק"י and חי' אנשי שם על הרי"ף.

¹⁰ See דבר שמואל.